

ปรมาัตถธรรม ๑

สุภีร์ ทุมทอง

๒ กันยายน ๒๕๕๖

ปรมัตถธรรม

- ปกิณณารมภคาถา

สมมาสมพุทฺธมตฺถํ

อภิวาทิย ภาสิสฺสํ

ตตฺถ วุตฺตาทิธมฺมตฺถา

จิตฺตํ เจตสิกํ รุปํ

สสทฺธมฺมคณฺตุตฺตํ

อภิชมฺมตฺถสงฺคหํ.

จตุธา ปรมตฺถโต

นิพฺพานมิตฺติ สพฺพธา.

ปรมัตถธรรม

- ปกิณณารมภคาถา

สมมาสมพุทฺธมตฺถํ

อภิวาทิย ภาสิสฺสํ

ตตฺถ วุตฺตาทิธมฺมตฺถา

จิตฺตํ เจตสิกํ รุปํ

สสทฺธมฺมคณฺตุตฺตํ

อภิชมฺมตฺถสงฺคหํ.

จตุธา ปรมตฺถโต

นิพฺพานมิตฺติ สพฺพธา.

ปรหมัตถธรรม

- สัจจะ ๒

๑. ปรหมัตถสัจจะ – ปรหมัตถธรรม

๒. สมมุติสัจจะ – บัญญัติธรรม

- ปรหมัตถธรรม = ปรหม + อตถ + ธรรม

ปรมาัตถธรรม

- ทุเว สจฺจานิ อกฺขาสี สมพุทฺโธ วทตฺ วโร
สมมุติ ปรมาตถญจ ตติยํ นุปลพฺภติ.
มนโรรณปุรณือรรรณกถา

ปรมาัตถธรรม

- **ลักษณะ ๒**

๑. วิเสสลักษณะ – ปัจจัยตตลักษณะ

ลักษณะ รสะ ปัจจุปัจฐาน ปทัฐาน

๒. สามัญญลักษณะ – ไตรลักษณ

อนิจจลักษณะ ทุกขลักษณะ อนัตตลักษณะ

ปรหมัตถธรรม

- ปรหมัตถธรรม ๔
 ๑. จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑
 ๒. เจตสิก ๕๒
 ๓. รูป ๒๘
 ๔. นิพพาน

จิตปรมัตถ์

- **จิต** – อารมมณวิชานนลกฺขณํ
อารมมณํ จินฺตเตตฺตีติ = จิตฺตํ
จินฺตณมตฺตํ = จิตฺตํ
จินฺตณฺติ สมฺปยุตฺตธมฺมา เอเตนาติ = จิตฺตํ
จิตฺตี กโรตฺตีติ = จิตฺตํ

จิตปรมัตถ์

- ลักษณะที่จตุกกะของจิต
อารมณ์วิชานนลกขณั
ปุพฺพงฺคมรสี
สนฺธานปจฺจุปฺภฺจฺจํ
นามรูปปทฺฐจฺจํ

เจตสิกปรหมัตถ์

- **เจตสิก** – จิตตนิสสิตลกฺขณํ
เจตสี ภาวํ = เจตสิกํ,
เจตสี นียุตฺตํ = เจตสิกํ
- **เจโตยุตฺตลกฺขณ ๔**
เอกุปฺปาท, เอกนิโรธ, เอกกาลมฺพน, เอกวตฺตูก

เจตสิกปรมัตถ์

- ลักษณะที่จตุกกะของเจตสิก
จิตตนิสสิตลกขณํ
อวิโยคูปปาทรสํ
เอกกาลมพนปจฺจุปฏฺฐานํ
จิตฺตูปปาทปทฺฐานํ

รูปปรหมัตถ์

- รูป – รูปปนลกขณั
สัตุณุหาทิวโรธิปจจเยหิ รูปปตัสติ = รูปั

รูปปรมัตถ์

- ลักษณะที่จตุกกะของรูป
รูปปนลกขณั
วิกิรณรสี
อพยากตปัจจุปฐฐานั
วิญญาณปทฐฐานั

นิพพานปรมัตถ์

- **นิพพาน** – สันติลักษณะ
- วานโต นิกขนฺตฺตํ = นิพพานํ
- นิพพานํ สัพเพ วจฺจํทุกฺขสฺนฺตํ
เอตฺตํ = นิพพานํ
- นิพพานํ อริยชฺชา เอตฺตํ = นิพพานํ

นิพพานปรมัตถ์

- **ลักษณะาทิขของนิพพาน**
สันตติลกฺขณํ
อจฺจุตรสํ
อนิมิตฺตปฏฺจุปฏฺฐานํ, นิสฺสรณปจฺจุปฏฺฐานํ

วิปัสสนาภูมิ กับ ปรมัตถธรรม

- **ขั้น ๕ กับ ปรมัตถธรรม**

๑. รูปขั้น = รูป ๒๘

๒. เวทนาขั้น = เวทนาเจตสิก

๓. สัญญาขั้น = สัญญาเจตสิก

๔. สังขารขั้น = เจตสิก ๕๐ ที่เหลือ

๕. วิญญาณขั้น = จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑

สวัสดีครับ